

Венецијанска комисија Савета Европа поздравила је као добродошлу иницијативу власти у Србији да Устав из 2006. године ускладе са европским и међународним стандардима, мада само у области правосуђа, али и нагласила да парламентарна опозиција треба да настави да учествује у процесу уставне реформе.

У данас објављеном мишљењу о нацрту уставних амандмана у области правосуђа, Венецијанска комисија наводи и да има простора за побољшање садржине, посебно у вези са избором и саставом Високог савета судства и Високог савета тужилаштва.

„У поређењу са ситуацијом из 2018. године, чини се да тренутно постоји неопходан политички замах у Србији за постизање задовољавајућег резултата“, саопштено је из Венецијанске комисије.

Уочено је да се процес јавних консултација о овом нацрту амандмана може

окарактерисати као „задовољавајуће инклузиван и транспарентан“.

Међутим, у контексту тренутне политичке ситуације у Србији, са једнопартијском већином у Народној скупштини и одсуством парламентарне опозиције, постоји снажна потреба за усвајање инклузивног приступа свих институционалних актера и свих политичких снага у Србији, како би се постигао што шири могући легитимитет уставне реформе, наводи се у саопштењу и истиче да је „стога важно да власти у Србији активно траже учешће и допринос опозиције“.

У вези са садржином, Венецијанска комисија поздравља, између осталог, увођење принципа непреместивости судија, функционалног имунитета судија и тужилаца, укидање пробног периода за судије и тужиоце, одредбу према којој Високи савет судства више неће бити распуштен уколико не донесе одлуку у року од 30 дана и најважније, уклањање надлежности Народне скупштине у поступку избора председника судова, Републичког јавног тужиоца и јавних тужилаца и одлучивања о њиховом престанку мандата, као и избора судија и заменика јавних тужилаца.

Како би се унапредио текст амандмана, експерти Савета Европе препоручују, између осталог, да се преиспита састав петочлане комисије, механизма за деблокаду избора чланова Високог савета судства и Високог савета тужилаштва, у случају да их Народна скупштина не изабере благовремено.

„Постоји опасност да механизам за деблокаду, који би требало да буде изузетак, постане правило и дозволи утицај политике на именовања“, упозорила је Венецијанска комисија, наглашавајући значај постизања консензуса.

Поздрављајући предлог да Високи савет судства буде састављен од 11 чланова, Венецијанска комисија подсећа да би према европским стандардима, најмање половину чланова требало да чине судије, изабране од стране судија.

Осим тога, иако се поздравља неопходност двотрећинске већине у парламенту за избор чланова ВСС и треба је задржати, треба додати критеријуме за избор, дефинисане тако да умање ризик од политизације, додаје се у саопштењу.

Сада је у Високом савету тужилаштва мање тужилаца него раније, што није за препоруку, сматра Венецијанска комисија и позива на повећање броја јавних тужилаца изабраних од стране колега у саставу тог тела.

У погледу временских ограничења, која су делимично последица планираног распуштања тренутног сазива Народне скупштине у очекивању превремених избора на пролеће 2022, Венецијанска комисија истиче да није њена улога да решава ова временска ограничења.

Међутим, кључно је да власти у Србији, као приоритет, измене Закон о референдуму, у складу са недавним препорукама Венецијанске комисије, јер ће тај Закон бити примењиван на уставни референдум који ће бити организован након усвајања нацрта уставних амандмана.

Мишљење Венецијанске комисије је припремљено у оквиру Механизма за координацију експертиза, који је део заједничког програма Европске уније и Савета Европе „Хоризонтал Фацититу за Западни Балкан и Турску 2019 – 2022“, наводи се у саопштењу из Стразбура.

(Бета)